

Asian käsittelyn viipyminen Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa

KANTELU

Jyväskylän kaupungin lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijät (kantelijat) ovat 31.1.2022 päivätyssä kantelussaan arvostelleet Hämeenlinnan hallinto-oikeuden pitkiä käsittelyaikoja lastensuojelun huostaanottoasioissa. Nämä asiat ratkaistaan hallinto-oikeudessa silloin kun asianosainen tai asianosaiset vastustavat huostaanottoa. Kantelussa esille tuodussa asiassa oli jätetty huostaanottohakemus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen tammikuussa 2021. Kyseisessä asiassa kukaan asianosainen ei ollut vaatinut hallinto-oikeudelta suullista käsittelyä. Huostaanottohakemuksen käsittely oli ollut kesken hallinto-oikeudessa vielä tammikuussa 2022. Ratkaisun odottaminen on aiheuttanut kohtuuttoman välitilan kyseiselle asiakasperheelle ja käsittelyprosessin venyminen on selvästi alentanut myös asiakkaan toimintakykyä.

Kantelijoiden mukaan useissa huostaanottoasioissa, joissa asianosainen ei ole pyytänyt edes suullista käsittelyä, on käsittelyaika saattanut kestää kuudesta kuukaudesta yli vuoteen. Asiakasperheiden sekä sijaishuoltopaikkojen kannalta näin pitkät käsittelyajat aiheuttavat kohtuuttomia tilanteita eikä käsittelyaikojen pitkittyessä asiakkaiden oikeusturva toteudu. Tosiasiassa lapsi elää sijaishuollon kaltaisissa olosuhteissa käsittelyn ajan.

SELVITYS

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on antanut 21.3.2022 päivätyn selvityksen.

VASTINE

Kantelijat ovat antaneet 27.4.2022 päivätyn vastineen.

RATKAISU

1 Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Lastensuojelulain 9 luvun 43 §:n (*huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskeva päätöksenteko*) 1 momentin mukaan huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevan päätöksen tekee 13 §:n 2 ja 3 momentin mukaan määräytyvä viranhaltija lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän valmisteltua asian, jos huoltaja tai 12 vuotta täyttänyt lapsi ei vastusta huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoon sijoittamista. Pykälän 2 momentin mukaan jos lapsen huoltaja tai 12 vuotta täyttänyt lapsi vastustaa huostaanottoa tai siihen liittyvää sijaishuoltoon sijoittamista, asian ratkaisee hallinto-oikeus 13 §:n 2 ja 3 momentin mukaan määräytyvän viranhaltijan hakemuksesta lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän valmisteltua asian.

Lastensuojelulain 14 luvun (*asian käsittely hallintotuomioistuimessa*) 88 §:n mukaan tässä laissa tarkoitetut lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua koskevat asiat on käsiteltävä kiireellisinä.

Lastensuojelulaista annetun hallituksen esityksen ([HE 252/2006 vp](#), s. 194) mukaan lastensuojelua koskevien asioiden luonteesta johtuen niiden tuomioistuinkäsittelyn tulisi olla mahdollisimman joustavaa, nopeaa ja lapsen erityisasema huomioon ottavaa. Ehdotetun lain 88 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan (s. 201) lastensuojelulaissa tarkoitetut lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua koskevat asiat olisi käsiteltävä kiireellisinä. Nyt ehdotetut menettelymuutokset lastensuojeluasioiden käsittelyssä, esimerkiksi ensi asteen päätöksenteon siirtyminen hallinto-oikeuteen tahdonvastaisissa huostaanotoissa, tekevät entistä tärkeämmäksi ratkaisun saamisen asioissa joutuisasti.

2 Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ylituomarin selvitys

Kantelussa tarkoitettu hallinto-oikeudessa käsitelty yksittäinen lapsen huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskeva asia lienee asia, joka on tullut vireille hallinto-oikeuteen 21.1.2021. Hakija on täydentänyt hakemustaan 26.1. ja 27.4.2021. Hakemuksesta on kuultu lapsen vanhempia ja

oheishuoltajaa. Äidille selityspyyntö on saatu toimitettua haastemiehen välityksellä tiedoksi 27.5.2021. Äidin avustajaksi on ilmoittautunut julkinen oikeusavustaja 2.6.2021, ja äidin selitys on saapunut hallinto-oikeuteen 18.6.2021. Selityksessään äiti on ilmoittanut hyväksyvänsä hakemuksen tyttärensä huostaanotosta ja sijoittamisesta oheishuoltajan perheeseen. Kuulemiset asiassa suorittanut hallinto-oikeuden esittelijä on keskustellut lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa puhelimitse 7.9.2021 sen selvittämiseksi, aikooko lastensuojelu äidin hyväksyessä huostaanoton mahdollisesti ratkaista asian omalla päätöksellään. Sosiaalityöntekijä on hallinto-oikeuden asianhallinnasta ilmenevien tietojen mukaan selvittänyt äidin mielipidettä, jolloin äidin on 13.9.2021 tulkittu vastustavan hakemusta.

Edellä mainitun jälkeen asia on siirretty hallinto-oikeuden 1. osaston tehtäväjaon mukaan vuorossa olevalle hallinto-oikeuden esittelijälle päätösesityksen tekemistä varten. Esittelijä on käsitellyt asian lähtökohtana olevassa käsittelyjärjestyksessä eli vireilletulojärjestyksessä muiden saman asiaryhmän ja muiden kiireellisten asiaryhmien asioiden kanssa. Asia on ratkaistu hallinto-oikeuden istunnossa 16.2.2022 ja päätös on annettu 23.2.2022. Hallinto-oikeus on hyväksynyt hakemuksen lapsen huostaan ottamisesta ja sijaishuoltoon sijoittamisesta oheishuoltajan perheeseen, jossa lapsi on asunut yksityisesti sijoitettuna jo kesästä 2018 alkaen.

Hallinto-oikeuden käsittelyajat huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskevissa asioissa ovat kantelussa todetulla tavalla valitettavan pitkiä. Vuosina 2020-2021 näiden asioiden toteutuneet keskimääräiset käsittelyajat ovat olleet 9,1 kuukautta. Tällä hetkellä tähän asiaryhmään kuuluvat asiat ovat olleet hallinto-oikeudessa vireillä keskimäärin 5,4 kuukautta. Hallinto-oikeuden tulostavoiteasiakirjassa ei ole asetettu erikseen käsittelyn tavoiteaikoja näille asioille kuten ei muillekaan hallinto-oikeudessa käsiteltäville yksittäisille asiaryhmille. Tavoitteena on kuitenkin ollut, että huostaanottoasioiden keskimääräinen käsittelyaika olisi lyhyempi kuin kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika, joka vuonna 2021 oli 9,8 kuukautta. Vuonna 2022 kaikkien asioiden keskimääräisen käsittelyajan tavoite on 9,4 kuukautta. Yli kuusi kuukautta vireillä olleita huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskevia asioita on tällä hetkellä hallinto-oikeudessa vireillä 69 kappaletta.

Käsittelyaikojen pitenemisen on aiheuttanut hallinto-oikeuden toiminnalle asetettujen vaatimusten ja työmäärän lisääntyminen sekä hallinto-oikeuden käyttöön vuosittain osoitettujen henkilöstöressurssien epäsuhta, joka on jatkunut pitkään ja vaikuttaa voimistuvan. Kysymys on pohjimmiltaan tuomioistuinten perusrahoituksen riittämättömyydestä, minkä Tuomioistuinviraston ylijohdaja Riku Jaakkola on julkisuudessaakin useaan otteeseen tuonut esiin. Hallinto-oikeus on Tuomioistuinviraston kanssa käymissään tulosneuvotteluissa tuonut toistuvasti esiin käsittelyaikojen pitenemisen ja ns. ylivuotisten asioiden määrän kasvun sekä esittänyt näkemyksensä tilanteen korjaamisen välttämättä edellyttämistä,

vähimmäismääräisistä henkilöstötarpeista. Edellytettävää henkilöstöresurssia ei valitettavasti ole hallinto-oikeudelle kuitenkaan osoitettu.

Huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskevat asiat ratkaistaan hallinto-oikeuden 1. osastolla, jolla käsitellään sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä taloudellista toimintaa ja verotusta koskevia lainkäyttöasioita. Suuri osa osaston asiaryhmistä, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoasioista, on lain nojalla säädetty kiireellisinä käsiteltäviksi. Sosiaali- ja terveydenhuoltoasioita saapui hallinto-oikeuteen vuonna 2021 yhteensä 1 447 kappaletta eli puolet kaikista hallinto-oikeuteen saapuneista asioista. Näistä asioista merkittävä osa on lastensuojeluasioita, joissa järjestetään vuosittain kymmeniä suullisia käsittelyjä.

Hallinto-oikeuden työmäärä on vuosina 2020-2022 jatkuvasti kasvanut. Hallinto-oikeus on samaan aikaan työnjohdolla, asioiden uudelleen organisoinnilla ja toimintatapojen kehittämällä sekä muilla käytettävissään olevilla työn sujuvuutta parantavilla keinoilla pyrkinyt käsittelyaikojen pitämiseen kohtuullisina. Hallinto-oikeudessa vuoden 2019 alusta lukien toteutetussa organisaatiouudistuksessa on pyritty resurssien joustavampaan hyödyntämiseen aikaisempaa suuremmilla osastoilla. Hallinto-oikeuden 1. osastolla on kehitetty ja otettu käyttöön tiimityöskentelymalli, jossa muun ohella erityisesti keskitytään lastensuojelua koskevien asioiden ja suullisten käsittelyjen sujuvoittamiseen. Myös osaston lainkäyttöhenkilökunnan ja lainkäyttösihteerien välistä yhteistyötä ja työnjakoa näiden asioiden käsittelyssä on tehostettu työnjakomuutoksin, ja huostaanottoasioita on asiaryhmänä priorisoitu käsittelyjärjestyksessä. Mahdollisuudet kiireellisenkin asiaryhmän priorisoimiseen ovat vallitsevassa työtilanteessa kuitenkin varsin rajalliset.

Tässä yhteydessä on syytä tuoda esiin, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus oli vuonna 2021 toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden mittaamiseen käytetyillä työmäärämittareilla maan selkeästi tehokkain ja tuloksellisin hallinto-oikeus käytettävissä olleisiin henkilötyövuosiin nähden. Tästä huolimatta käsittelyaikoja ei ole pystytty lyhentämään tavoitellusti. Saapuvien asioiden määrän jatkuvasti kasvaessa ja jutturakenteen muuttuessa työmäärältään vaativammaksi käytettävissä olevien resurssien epäsuhtaisuudesta johtuvia ongelmia ei ole mahdollista toiminnan tehostamisen keinoin korjata riittävästi.

Hallinto-oikeuden mahdollisuuksia pitää käsittelyajat puheena olevissa asioissa kohtuullisina ovat viime vuosina heikentäneet myös useat muut hallinto-oikeuden päätäntävällän ulkopuolella olevat tekijät. Hallinto-oikeuden henkilöstössä on ollut suurta vaihtuvuutta. Merkittävä osa esittelijöistä on uusia ja vailla aikaisempaa tuomioistuinkokemusta, mikä väistämättä heikentää toiminnan tehokkuutta ja kiireellisten asioiden priorisointimahdollisuuksia, kun kokeneemman henkilöstön voimavaroja sitoutuu perehdyttämiseen ja päätösten laadun varmistamiseen. Hallinto-oikeudessa on vuonna 2020 otettu käyttöön uusi sähköinen asiankäsittelyjärjestelmä, jonka toiminnallisuuksissa on edelleen runsaasti kehitettävää ja jonka hyödyt eivät sen vuoksi tois- taiseksi ole merkittävil- tä osin realisoituneet. Järjestelmämuutos on vaatinut hallinto-oikeuden

henkilöstöltä paljon. Lisäksi aikaisemmassa asianhallintajärjestelmässä vireillä olevien asioiden saattaminen päätökseen suhteellisen tiukassa aikataulussa on viivästyttänyt myös nyt puheena olevien asioiden käsittelyä.

Kuten todettua, huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskevien asioiden käsittelyajat ovat kiistatta olleet pidempiä kuin olisi suotavaa. Myös kantelussa tarkoitettu esimerkkitapaus on kuitenkin pyritty käsittelemään niin joutuisasti kuin se on ollut työtilanteeseen nähden mahdollista. Hallinto-oikeus pitää erittäin toivottavana, että käsittelyaikoihin saataisiin nopeasti parannusta henkilöstöresursseja lisäämällä.

Kaikki edellä esitetyt seikat huomioon ottaen käsittelyaikojen pituutta huostaanottoasioissa ei voida lukea Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tai sen yksittäisten virkamiesten syyksi. Hallinto-oikeus pyrkii jatkossakin kaikin käytettävissään olevin keinoin pitämään toimintansa mahdollisimman tehokkaana ja käsittelyajat mahdollisimman lyhyinä. Tätä silmällä pitäen hallinto-oikeus pyrkii edelleen vaikuttamaan henkilöstömääränsä nostamiseen tehtäviensä edellyttämälle riittävälle tasolle muun muassa tulevilla tulosneuvotteluissa siltäkin osin kuin asia ei ole hallinto-oikeuden päätäntävällässä.

3 Arviointi

Lastensuojelulaissa edellytetään lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua koskevien asioiden käsittelyä hallinto-oikeudessa kiireellisenä. Myös lastensuojelulain esitöissä on korostettu kyseessä olevien asioiden mahdollisimman joustavaa, nopeaa ja lapsen erityisaseman huomioon ottavaa tuomioistuinkäsittelyä. Laissa ei ole säädetty tarkempaa aikaa asian kiireelliselle käsittelylle.

Tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian käsittelyajan kohtuullisuutta arvioitaessa suoritetaan kokonaisharkinta, jossa otetaan huomioon ainakin asian laatu ja laajuus, hakijan/valittajan oma ja myös muiden asianosaisten toiminta sekä tuomioistuimen menettely ja toiminta.

Pidän kyseessä olleen lastensuojelun huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskevan asian kokonaiskäsittelyaikaa, noin 13 kuukautta, lähtökohtaisesti pitkänä, erityisesti ottaen huomioon näille asioille laissa säädetyn kiireellisen käsittelyn vaatimuksen sekä asian laadun ja luonteen lapsen ja muiden asianosaisten kannalta. Kun lisäksi otetaan huomioon kyseisten asioiden toteutuneet keskimääräiset käsittelyajat hallinto-oikeudessa vuosina 2020-2021, 9,1 kuukautta, on kantelussa tarkoitettujen asian käsittelyaika poikennut tästä merkittävästi.

Toisaalta hallinto-oikeuden antamasta selvityksestä ilmenee asian käsittelyyn hallinto-oikeudessa sisältyneen useita eri vaiheita ja välitoimia, kuten osapuolten kuulemisia. Asian käsittely vaikuttaa edenneen hallinto-oikeudessa asianmukaisesti. Käsittelyn loppuvaiheeseen (syyskuu 2021 – helmikuu 2022) tosin sijoittuu pitkähkö toimenpiteiden jakso, joka kuitenkin hallinto-oikeuden mukaan on sisältänyt päätösesityksen valmistelun. Kyseisen asian esittelijä on käsitellyt asian vireilletulojärjestykseen perustuen ottaen huomioon muut saman asiaryhmän ja muiden kiireellisten asiaryhmien asiat.

Näissä olosuhteissa yhdyn hallinto-oikeuden näkemykseen siitä, että käsittelyajan pituutta ei voida lukea kenenkään yksittäisen hallinto-oikeuden virkamiehen tai lainkäyttöhenkilökuntaan kuuluvan syyksi.

Hallinto-oikeus on selvityksessään tuonut esille, että kyseiset asiat ratkaistaan hallinto-oikeudessa osastolla, jolla suuri osa asiaryhmistä, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoasioista, on lain nojalla säädetty kiireellisinä käsiteltäviksi. Hallinto-oikeus on pyrkinyt reagoimaan vuosina 2020-2022 jatkuvasti kasvaneeseen työmäärään esimerkiksi työnjohdollisilla, asioiden uudelleen organisointia ja toimintatapojen kehittämistä koskevilla keinoilla. Kyseisellä osastolla on pyritty ottamaan käyttöön uudenlaisia työskentely- ja työnjakomalleja sekä priorisoimaan huostaanottoasioiden käsittelyä asiaryhmänä. Hallinto-oikeus on samalla kuitenkin todennut, että vallitseva työtilanne antaa vain rajalliset mahdollisuudet kiireellisten asiaryhmien priorisointiin. Saapuvien asioiden määrän jatkuvasti kasvaessa ja jutturakenteen muuttuessa työmäärältään vaativammaksi käytettävissä olevien resurssien epäsuhtaisuudesta johtuvia ongelmia ei ole mahdollista toiminnan tehostamisen keinoin korjata riittävästi. Hallinto-oikeus viittaa myös henkilöstön suureen vaihtuvuuteen ja uuden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmiin tuomiin haasteisiin tuomioistuimen toiminnassa.

Totean, että tuomioistuimen organisaatioon tai resursseihin liittyviä seikkoja ei ole laillisuusvalvontakäytännössä lähtökohtaisesti katsottu hyväksyttäväksi perusteiksi asioiden käsittelyn viipymiselle. Hallinto-oikeuden selvityksessään esille tuomiin seikkoihin nähden kuitenkin katson, että vaikka kantelussa tarkoitettun asian kokonaiskäsittelyaika on edellä kerrotuin tavoin ollut pitkä, ei asian käsittely tässä tapauksessa ole aiheettomasti viipynyt. Ottaen lisäksi huomioon hallinto-oikeuden kehittämistoimet asioiden käsittelyaikojen pitämiseksi kohtuullisina, minulla ei tässä tapauksessa ole aihetta muihin laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin kuin käsitykseni tiedoksi saattamiseen hallinto-oikeudelle päätökseni kohdassa 5 mainituin tavoin.

4 Yleisiä laillisuusvalvontahavaintoja oikeudenkäyntien viivästy- misistä

Kanteluja, joissa arvostellaan oikeudenkäynnin viivästyistä tuomioistuimissa, on oikeuskanslerin käsittelyssä säännönmukaisesti ja verrattain usein. Laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin johtaneita ratkaisuja asian käsittelyn viivästyksistä hallintotuomioistuimissa tai erityistuomiois-
tuimissa ovat viime vuosilta esimerkiksi päätökset OKV/1333/10/2021 (18.3.2022), OKV/121/10/2021 (22.9.2021), OKV/2339/10/2020 (15.10.2021), OKV/151/10/2020 (20.10.2020), OKV/682/1/2019 (21.4.2020) ja OKV/1901/1/2018 (18.10.2019).

Useimmissa kanteluasioissa tuomioistuimet ovat esittäneet käsittelyn viipymisen yhdeksi kes-
keiseksi syyksi, tai ainakin osasyiksi, henkilöresurssiongelmat ja ruuhkautuneen työtilanteen. Kuten edellä olen todennut, tällaisia perusteita ei ylimpien laillisuusvalvojien vakiintuneessa rat-
kaisukäytännössä ole lähtökohtaisesti pidetty hyväksyttävänä syinä asian käsittelyn viivästy-
miselle. Todettakoon lisäksi, että läheskään kaikissa oikeuskanslerin ratkaisuissa kyseisiä seik-
koja ei myöskään ole voitu osoittaa välittömäksi tai ainakaan ainoaksi syyksi käsittelyn keston
pitkittymiseen.

Kuten Hämeenlinnan hallinto-oikeuskin on selvityksessään maininnut, Tuomioistuinvirasto on
tuonut toistuvasti esille huolensa tuomioistuinten toiminnan riittävästä rahoituksesta. Tuomiois-
tuinvirasto on muun ohessa [todennut](#), että tuomioistuinten henkilöstöresurssit eivät ole tällä het-
kellä riittävät suhteessa tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden määriin. Kysymys on siis tuo-
mioistuinten perusrahoituksen riittämättömyydestä. [Perusrahoituksen vajaus](#) johtaa väistämättä
käsittelyaikojen pitenemiseen. Tuomioistuinvirasto on muistuttanut tuomioistuinlaitoksen kes-
keisestä roolista oikeusturvan toteuttajana toimintaedellytyksistä ja erityisesti määrärahoista
päättäessä.

Oikeusministeriö valmistelee parhaillaan oikeudenhoidon selontekoa ([hanke OM063:00/2021](#),
toimikausi 10.12.2021 – 31.10.2022). Hanketta koskevassa tilannekuvauksessa todetaan, että
luottamus oikeudenhoitoon on yhteiskunnan ja kansantalouden suotuisan kehityksen perus-
edellytys. Oikeusvaltiossa keskeistä on, että kansalaiset ja yritykset pystyvät luottamaan sekä
lainsäädäntö- että oikeusprosesseihin. Selonteossa oikeudenhoidon tarkastelu yhdistyy keskei-
sesti oikeusvaltioajatteluun ja luottamukseen. Valtioneuvoston selonteko tuottaa kokonaistar-
kastelun tilanteesta ja esittää tarvittavia jatkotoimenpiteitä.

Katson, että tuomioistuinten riittävät henkilöresurssit ovat yksi keskeinen tekijä, jolla osaltaan
voidaan edistää perustuslaissa jokaiselle turvattua oikeutta asian viivytyksettömään käsittelyyn
tuomioistuimissa. Konkreettisena esimerkkinä viittaa ratkaisussani OKV/199/70/2020
(24.3.2022) esille tulleisiin Vaasan hallinto-oikeuden toimenpiteisiin, muun ohessa ympäristö-

asioiden käsittelyyn saatuun lisämäärärahaan vuosille 2021 ja 2022, joilla keskimääräisiä käsittelyaikoja tietyissä asioissa ja asiaryhmissä on palkatun lisähenkilöstön turvin saatu lyhenemään.

Korostan myös Jyväskylän kaupungin lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vastineessaan esiin tuomaa seikkaa, jonka mukaan ”asiakasperheiden sekä sijaishuoltopaikkojen kannalta näin pitkät käsittelyajat aiheuttavat kohtuuttomia tilanteita eikä käsittelyaikojen pitkittyessä asiakkaiden oikeusturva toteudu.”

5 Johtopäätökset ja toimenpiteet

Käytettävissäni olleesta selvityksestä ilmenevien, viivästymisen taustalla olevien seikkojen vuoksi ja ottaen huomioon Hämeenlinnan hallinto-oikeuden esille tuomat toimenpiteet, joihin hallinto-oikeus on ryhtynyt pitääkseen asioiden käsittelyajat mahdollisimman lyhyinä, katson riittäväksi laillisuusvalvonnalliseksi toimenpiteeksi saattaa edellä kohdassa 3 esittämäni käsityksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tietoon. Lähetän päätökseni tässä tarkoituksessa Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Lähetän päätökseni edellä kohdassa 4 mainitussa tarkoituksessa tiedoksi myös oikeusministeriölle ja Tuomioistuinvirastolle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Tuula Karjalainen